
Bildemessig frem- stilling av smerte

BOKOVERSIKT

Smerte er en subjektiv sansing av ubehag med varierende grad av intensitet uten objektive og målbare kriterier for opplevelsen. Selvfølgelig kan en iakttaker oppfatte at et annet vesen føler smerte (eksempel *Skrik* av Munch), men det er ikke en slik kunstnerisk fremstilling av smerte denne boken omhandler. I sine åtte kapitler tilsikter den imidlertid å gi en oversikt over moderne forskning vedrørende bildemessig fremstilling av de fysiologiske prosesser som ligger bak smerteopplevelsen.

Funksjonell magnetisk resonansdiagnostikk spiller her en vesentlig rolle, likeledes positronemisjonstomografi og single-photon emisjonstomografi. Disse metodene har fått hver sine kapitler i boken. De fenomener som særlig kan fremstilles visuelt, er metabolsk aktivitet og regional blodgjennomstrømning i forskjellige områder av hjernen. Dette er indirekte mål på graden av aktivering eller nevronaktivitet i forskjellige avsnitt av hjernen, og metodene er i varierende grad begrenset til å registrere endringer i aktiveringsgrad fra en normal- eller grunntilstand. En av konsekvensene av dette er at man ikke har en god metode til å gjøre registreringer hos pasienter med konstante, vedvarende smerter. Man er avhengig av at man kan registrere i tilstander med forskjellig grad av smerte for å kunne identifisere områdene som spesifikt aktiveres ved en smertetilstand. Mange studier er derfor gjort på eksperimentell smerte hos friske forsøkspersoner eller på dyr.

Det har vært fristende å lete etter det eller de områder i hjernen hvor fenomenet smerte ”finnes” eller alltid blir representert. Imidlertid viser det seg vanskelig å lokalisere et slikt område. Studier av aktivering av cerebrale områder under smerte konkluderer i hovedsak med at det er flere områder som øker sin aktivering ved smerte. Noen kortikale områder går igjen: somatosensorisk cortex, insula og fremre del av gyrus cinguli.

Vær oppmerksom på at boken utelukkende omhandler hjernens smertefysiologi. Bildemessig fremstilling av funksjonelle forandringer i ryggmarg eller perifere nerver (for eksempel cauda equina) ved smerter og smertestimulering mangler.

Denne boken er beregnet på smerteforskere. Boken er ganske teknisk orientert, og vil være særlig interessant for dem som interesserer seg for nettopp bildedannende teknikker i smerteforskning. Den har liten direkte relevans for

klinikere som behandler smertepasienter. Innbindingen er god, layout er likeledes bra med gode illustrasjoner og tydelig tekst.

John LudvigLarsen

ArneTjølsen

Røntgenavdelingen

Haukeland Sykehus

Publisert: 20. februar 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 15. februar 2026.